

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
TỈNH BẠC LIÊU**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Bản án số: 05/2023/HNGĐ-PT
Ngày 20 - 3 - 2023
V/v tranh chấp về việc ly hôn
và nuôi con khi ly hôn

**NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH BẠC LIÊU**

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Bùi Anh Tuấn

Các Thẩm phán: Bà Nguyễn Thị Thu Hương
Bà Châu Minh Nguyệt

- Thư ký phiên tòa: Bà Trần Thị Yến - Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Bạc Liêu.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bạc Liêu tham gia phiên tòa: Bà Huỳnh Diễm Lệ - Kiểm sát viên.

Ngày 20 tháng 03 năm 2023, tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Bạc Liêu xét xử công khai vụ án Hôn nhân và gia đình phúc thẩm thụ lý số 03/2023/TLPT-HNGĐ ngày 20 tháng 02 năm 2022 về “Tranh chấp về việc ly hôn và nuôi con khi ly hôn”.

Do Bản án hôn nhân và gia đình sơ thẩm số 04/2023/HNGĐ-ST ngày 18 tháng 01 năm 2023 của Tòa án nhân dân huyện H, tỉnh Bạc Liêu bị kháng cáo. Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử số 03/2023/QĐ-PT ngày 24 tháng 02 năm 2023 giữa các đương sự;

- Nguyên đơn: Anh Phạm Vũ K, sinh năm 1990, (có mặt)

Địa chỉ: ấp T, xã N, huyện H, tỉnh Bạc Liêu.

- Bị đơn: Chị Tạ Thị Ái M, sinh năm 1996, (có mặt)

Địa chỉ: ấp T, xã N, huyện H, tỉnh Bạc Liêu.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho chị Tạ Thị Ái M: Ông Nguyễn Bằng Lăng – Luật sư thuộc Công ty Luật Hợp Danh Tạ Nguyệt Thanh, Đoàn Luật sư tỉnh Bạc Liêu.

- Người kháng cáo: Nguyên đơn anh Phạm Vũ K, sinh năm 1990.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo đơn khởi kiện ngày 10/10/2022 và lời khai của anh K, chị M trong quá trình tố tụng thống nhất trình bày: Anh K và chị M xây dựng gia đình trên tình

thần tự nguyện, có tổ chức hỏi, cưới theo phong tục tập quán địa phương và có đăng ký kết hôn, được Ủy ban nhân dân xã N, huyện H cấp giấy chứng nhận kết hôn ngày 02/02/2015. Trong thời gian đầu vợ chồng chung sống hạnh phúc, sau đó phát sinh nhiều mâu thuẫn, thường xuyên cự cãi, bất đồng quan điểm trong cuộc sống.

Nguyên nhân xảy ra nhiều mâu thuẫn: Theo anh K xác định do chị M không còn thương yêu anh, thường xuyên cãi vã với mẹ anh, nên cuộc sống chung không còn hạnh phúc, mâu thuẫn ngày càng gay gắt, nên vợ chồng sống ly thân từ tháng 02/2022 đến nay. Nay anh xác định vợ chồng không còn tình cảm, không thể tiếp tục chung sống được với nhau nữa, yêu cầu được ly hôn. Theo chị M xác định, vợ chồng sống chung nhà với cha mẹ chồng, nhưng gia đình bên chồng không quan tâm đến chị, anh Kha cũng không quan tâm và không bảo vệ được chị, chị muốn vợ chồng ra ở riêng để có cuộc sống độc lập nhưng anh K không đồng ý, từ đó phát sinh nhiều mâu thuẫn, nên chị lên tỉnh Bình Dương thuê nhà ở để đi làm, không còn sống chung với anh K từ tháng 02/2022 đến nay. Nay chị xác định tình cảm vợ chồng không còn, anh K xin ly hôn chị cũng đồng ý ly hôn theo yêu cầu của anh K.

Về con chung: Anh, chị thống nhất xác định vợ chồng có hai con chung tên Phạm Ái M1, sinh ngày 22/01/2016 và Phạm Anh K1, sinh ngày 29/3/2019, hiện tại hai con chung đang sống chung với chị M tại tỉnh Bình Dương. Khi ly hôn anh K và chị M đều có yêu cầu được nuôi hết hai con chung, không yêu cầu người không trực tiếp nuôi con phải cấp dưỡng nuôi con.

Về tài sản chung, nợ chung: Anh, chị thống nhất xác định trong thời gian chung sống vợ chồng không có tài sản chung, không có nợ chung nên không yêu cầu Tòa án xem xét, giải quyết.

Từ nội dung trên, tại Bản án hôn nhân và gia đình sơ thẩm số 04/2023/HN&GD ngày 18/01/2023 của Tòa án nhân dân huyện H, tỉnh Bạc Liêu quyết định:

1. Về quan hệ hôn nhân: Ghi nhận sự thuận tình ly hôn của anh Phạm Vũ K và chị Tạ Thị Ái M.

2. Về con chung: Tiếp tục giao cháu Phạm Ái M1, sinh ngày 22/01/2016 và cháu Phạm Anh K1, sinh ngày 29/3/2019 cho chị Tạ Thị Ái M nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục. Anh K không phải cấp dưỡng cho cháu M1 và cháu K1. Anh K được quyền tới lui thăm nom, chăm sóc con chung không ai có quyền ngăn cản.

3. Về tài sản chung: Anh Phạm Vũ K và chị Tạ Thị Ái M không yêu cầu, nên không xem xét giải quyết.

Ngoài ra, án sơ thẩm còn tuyên về án phí và quyền kháng cáo theo quy định pháp luật.

Ngày 18/01/2023 anh K kháng cáo yêu cầu được nuôi hết hai con chung, không yêu cầu chị M cấp dưỡng nuôi con. Tại phiên tòa phúc thẩm, anh K rút một phần kháng cáo đối với yêu cầu được nuôi cháu Phạm Ái M1, sinh ngày 22/01/2016.

Luật sư bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho chị M phát biểu tranh luận và đề nghị: Trong thời gian vợ chồng không sống chung chị M là người trực tiếp nuôi hai con chung, các cháu vẫn phát triển bình thường, theo xác nhận của trường học hiện nay các cháu vẫn được chị M cho đi học đúng lứa tuổi, theo nguyện vọng của cháu M1 muốn được sống với mẹ, còn cháu K1 còn rất nhỏ, cần sự chăm sóc của chị M nhiều hơn, chị M có công việc làm ổn định, có thu nhập ổn định và cũng có thời gian chăm sóc chu đáo cho các cháu, còn anh K thì không có việc làm ổn định, trong một năm mà anh K thay đổi nơi làm việc hai lần, nên việc giao cháu K1 cho anh K nuôi sẽ không đảm bảo các điều kiện để trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng giáo dục cháu. Do đó, đề nghị Hội đồng xét xử không chấp nhận kháng cáo của anh K, giữ nguyên Bản án hôn nhân và gia đình sơ thẩm của Tòa án nhân dân huyện H, tỉnh Bạc Liêu.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bạc Liêu phát biểu ý kiến của Viện kiểm sát về việc tuân theo pháp luật trong quá trình giải quyết vụ án dân sự ở giai đoạn phúc thẩm:

- Về thủ tục tố tụng: Việc tuân theo pháp luật của Thẩm phán và Thư ký từ khi thụ lý tới thời điểm này thấy rằng: Thẩm phán Chủ tọa phiên tòa, Thư ký Tòa án đã thực hiện đúng quy định pháp luật, việc giao, tổng đạt các văn bản tố tụng cho Viện kiểm sát cho các đương sự đúng quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự, tại phiên tòa phúc thẩm, Hội đồng xét xử, các đương sự đã chấp hành đúng các quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự trong quá trình giải quyết vụ án.

- Về nội dung: Xét về điều kiện nuôi con cả anh K và chị M đều có đủ điều kiện nuôi con, yêu cầu được nuôi 01 con chung của anh K là chính đáng, hiện nay các con chung đều trên 36 tháng tuổi, nên đề nghị Hội đồng xét xử chấp nhận kháng cáo của anh K, áp dụng khoản 2 Điều 308 Bộ luật Tố tụng dân sự, sửa một phần Bản án Hôn nhân và gia đình sơ thẩm số 04/2023/HNGĐ-ST ngày 18/01/2023 của Tòa án nhân dân H, tỉnh Bạc Liêu, theo hướng giao cháu Phạm Anh K1, sinh ngày 29/3/2019 cho anh Phạm Vũ K trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục, anh K không yêu cầu chị M cấp dưỡng nuôi con, nên không xem xét giải quyết. Đình chỉ xét xử một phần kháng cáo của anh K yêu cầu được nuôi thêm cháu Phạm Ái M1

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu có trong hồ sơ vụ án đã được thẩm tra tại phiên tòa, căn cứ vào kết quả tranh luận tại phiên tòa, sau khi nghe ý kiến đề xuất của Viện kiểm sát, sau khi thảo luận và nghị án, Hội đồng xét xử nhận định:

[1] Về thủ tục tố tụng:

[1.2] Sự có mặt của những người tham gia tố tụng, tại phiên tòa những người tham gia tố tụng có mặt, nên căn cứ Điều 294 Bộ luật Tố tụng dân sự tiếp tục xét xử vụ án.

[1.2] Về những nội dung không có kháng cáo, không bị kháng nghị và không liên quan đến kháng cáo như quan hệ hôn nhân, án phí dân sự sơ thẩm về hôn nhân và gia đình, cấp phúc thẩm không đặt ra xem xét, giải quyết.

[1.3] Xét việc rút một phần kháng cáo của anh K tại phiên tòa, theo đơn kháng cáo anh K yêu cầu được nuôi hết hai con chung, tại phiên tòa anh K rút một phần kháng cáo, chỉ yêu cầu được nuôi một con chung là cháu Phạm Anh K1. Xét thấy, việc rút một phần kháng cáo của anh K là tự nguyện, phù hợp pháp luật nên được chấp nhận.

[2] Về nội dung: Xét kháng cáo của anh K yêu cầu được nuôi cháu Phạm Anh K1, sinh ngày 29/3/2019. Hội đồng xét xử xét thấy, tại thời điểm xét xử sơ thẩm ngày 18/01/2022 cháu Phạm Anh K1 trên 36 tháng tuổi, nhưng dưới 07 tuổi, nên không cần thiết phải hỏi ý kiến của cháu về nguyện vọng muốn sống với chị M hay anh K. Theo khoản 3 Điều 81 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 quy định “Vợ, chồng thỏa thuận về người trực tiếp nuôi con, nghĩa vụ, quyền của mỗi bên sau khi ly hôn đối với con; trường hợp không thỏa thuận được thì Tòa án quyết định giao con cho một bên trực tiếp nuôi căn cứ vào quyền lợi về mọi mặt của con; nếu con từ đủ 07 tuổi trở lên thì phải xem xét nguyện vọng của con”. Trong quá trình giải quyết ở cấp sơ thẩm cũng như tại phiên tòa phúc thẩm chị M, anh K không thỏa thuận được người trực tiếp nuôi con, nên Tòa án quyết định. Tuy nhiên, việc giao con cho chị M hay anh K trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục phải căn cứ vào điều kiện của người nuôi dưỡng và đảm bảo quyền lợi tốt nhất cho người được nuôi dưỡng.

[2.1] Xét về điều kiện vật chất thì chị M và anh K đều có đủ các điều kiện nuôi con, anh chị đều có công việc làm, có thu nhập ổn định. Về điều kiện nơi ở, hiện nay chị M đang thuê nhà ở trọ để đi làm công nhân tại tỉnh Bình Dương, còn anh K đang sống chung với cha mẹ ruột tại huyện H, tỉnh Bạc Liêu. Hiện nay các cháu đang còn rất nhỏ, cần sự chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục rất nhiều từ cha, mẹ, nên việc giao hết hai con chung cho chị M trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc giáo dục sẽ không đảm bảo được sự chăm sóc tốt nhất cho các cháu, vì hiện nay chị M đang làm công nhân, thời gian làm việc mỗi ngày 08 giờ, với mức thu nhập mỗi tháng giao động từ 10.000.000đ đến 12.000.000đ, nhưng phải chi phí cho việc thuê nhà trọ, sinh hoạt cho hai con chung và bản thân chị M, sẽ không đảm bảo các cháu được chăm sóc tốt nhất về vật chất, điều kiện học tập, vui chơi để phát triển toàn diện. Do đó, để đảm bảo việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục tốt nhất cho các cháu, cần giao cho anh K và chị M mỗi người nuôi 01 con chung để các cháu được chăm sóc tốt nhất về mọi mặt.

[2.2] Theo nguyện vọng của cháu Phạm Ái M1 muốn được sống với chị M, nên tiếp tục giao cháu Phạm Ái M1 cho chị M trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục, giao cháu Phạm Anh K1 cho anh Phạm Vũ K trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục là phù hợp.

[2.3] Từ những phân tích trên, có căn cứ chấp nhận một phần kháng cáo của anh K, sửa một phần Bản án hôn nhân và gia đình sơ thẩm số 04/2023/HNGĐ-ST

ngày 18/01/2023 của Tòa án nhân dân huyện H, tỉnh Bạc Liêu. Anh K không yêu cầu chị M cấp dưỡng nuôi con, nên không đặt ra xem xét giải quyết.

[3] Trong thời gian anh chị trực tiếp nuôi con, nếu có căn cứ cho rằng anh K hoặc chị M không còn đủ điều kiện trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con chung thì anh, chị có quyền yêu cầu Tòa án thay đổi người trực tiếp nuôi con theo quy định tại Điều 84 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014. Trường hợp anh, chị lạm dụng việc thăm nom để cản trở hoặc gây ảnh hưởng xấu đến việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con thì người trực tiếp nuôi con có quyền yêu cầu Tòa án hạn chế quyền thăm nom con.

[4] Xét đề nghị của Luật sư bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho chị M. Hội đồng xét xử xét thấy, như đã phân tích thì đề nghị của Luật sư chưa phù hợp, nên không được chấp nhận.

[5] Xét đề nghị của Kiểm sát viên. Hội đồng xét xử, đề nghị của Kiểm sát viên là có căn cứ, phù hợp pháp luật nên được chấp nhận.

[6] Án phí dân sự phúc thẩm: Căn cứ khoản 1 Điều 29 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội khóa 14, quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí lệ phí Tòa án, anh Phạm Vũ K không phải chịu, anh K đã nộp tạm ứng án phí 300.000đ (Ba trăm ngàn đồng), theo biên lai thu số 0006678 ngày 18/01/2022, tại Chi cục Thi hành án dân sự huyện H, tỉnh Bạc Liêu được hoàn lại đủ.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 2 Điều 308, điểm c khoản 1 Điều 289 Bộ luật Tố tụng dân sự, chấp nhận kháng cáo của anh Phạm Vũ K, đình chỉ xét xử phúc thẩm một phần kháng cáo của anh Phạm Vũ K đối với kháng cáo yêu cầu được nuôi cháu Phạm Ái M1, sinh ngày 22/01/2016, sửa một phần Bản án hôn nhân và gia đình sơ thẩm số 04/2023/HNGĐ-ST ngày 18 tháng 01 năm 2023 của Tòa án nhân dân huyện H, tỉnh Bạc Liêu.

Áp dụng các Điều 28, 35, 39 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015; các Điều 56, 81, 82, 83, 84 và Điều 85 Luật Hôn nhân và gia đình 2014; Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội khóa 14 quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Tuyên xử:

1. Về quan hệ hôn nhân: Ghi nhận sự thuận tình ly hôn giữa anh Phạm Vũ K, sinh năm 1990 và chị Tạ Thị Ái M, sinh năm 1996.

2. Về con chung, cấp dưỡng nuôi con và thăm nom:

2.1. Về con chung:

- Tiếp tục giao cháu Phạm Ái M1, sinh ngày 22/01/2016 cho chị Tạ Thị Ái M trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục.

- Giao cháu Phạm Anh K1, sinh ngày 29/3/2019 cho anh Phạm Vũ K trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục.

- Buộc chị Tạ Thị Ái M có trách nhiệm giao cháu Phạm Anh K1, sinh ngày 29/3/2019 cho anh Phạm Vũ K.

2.2. Cấp dưỡng nuôi con: Không xem xét, giải quyết.

2.3. Thăm nom con chung: Anh Phạm Vũ K, chị Tạ Thị Ái M có quyền, nghĩa vụ thăm nom con chung, không ai được cản trở.

3. Về tài sản chung: Không xem xét, giải quyết.

4. Về án phí dân sự về hôn nhân và gia đình sơ thẩm, án phí dân sự phúc thẩm:

4.1. Về án phí hôn nhân và gia đình sơ thẩm: Anh Phạm Vũ K phải chịu 300.000đ (Ba trăm ngàn đồng), anh Phạm Vũ K đã nộp tạm ứng án phí số tiền 300.000đ, theo Biên lai thu tạm ứng án phí, lệ phí số 0006574 ngày 28/10/2022, tại Chi cục Thi hành án dân sự huyện H, tỉnh Bạc Liêu được chuyển thu án phí.

4.2. Án phí dân sự phúc thẩm anh Phạm Vũ K không phải chịu, anh Phạm Vũ K đã nộp tạm ứng án phí số tiền 300.000đ (Ba trăm ngàn đồng), theo biên lai thu số 0006678 ngày 18/01/2023, tại Chi cục Thi hành án dân sự huyện H, tỉnh Bạc Liêu được hoàn lại đủ.

Trường hợp bản án được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các Điều 6, 7, 7a và 9 Luật Thi hành án dân sự; thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

Án xử phúc thẩm công khai có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án.

Nơi nhận:

- TANDCC tại TP. Hồ Chí Minh;
- VKSND tỉnh Bạc Liêu;
- TAND huyện H;
- CCTHADS huyện H;
- UBND xã N, huyện H;
- Các đương sự;
- Lưu HS, Tổ HCTP.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

(Đã ký)

Bùi Anh Tuấn